

Namens GVE/Stuurgroep Arbo (WenB) en GVR

Datum 18 April 2023

Onderwerp Meer spanningsloos en meer gasloos werken; op weg naar een nieuw normaal

Werkzaamheden vaker spanningsloos en gasloos uitvoeren; op weg naar een nieuw normaal

Om de veiligheidsrisico's binnen onze netwerksector te verkleinen, streven wij naar meer spanningsloos en meer gasloos werken. Hiermee ontstaat een nieuwe norm en manier van denken en werken.

Bij werkzaamheden aan de elektriciteits- en gasnetten worden regelmatig werkzaamheden verricht terwijl er nog spanning op de elektriciteitskabel of druk op de gasleiding staat. Vaak gebeurt dit vanuit de gedachte om de energielevering voor de eindgebruikers zoveel mogelijk in stand te houden.

Door netbeheerders en aannemers in de netwerksector zijn al grote stappen gezet om de veiligheid van medewerkers, klanten en omgeving te waarborgen en te vergroten. Tal van bedrijven hebben geïnvesteerd in veiligheidsprogramma's. Zij hebben zich gecommitteerd aan het verbeteren van hun veiligheidscultuur en laten dit toetsen op de safety culture ladder. Met Netbeheer Nederland, Bouwend Nederland en Techniek Nederland is de Governance Code Veilige Energienetten (GVE) getekend. Hiermee werken we intensief samen aan veiligheid. In de netwerksector zijn veilige werkwijzen vastgelegd in de Arbocatalogus en in de BEI/ VIAG. Deze bevatten onder andere de veiligheidswerk-instructies (VWI's) voor het werken met spanning en met gas. Deze werkinstructies worden toegepast in situaties waar er een dringende noodzaak is om met gas of spanning te werken. Om veiligheidsrisico's bij werkzaamheden van de netbeheerders verder te verkleinen, streven we er actief naar om toch werkzaamheden meer spanningsloos en gasloos uit te gaan voeren. Daarvoor starten we een proefperiode waarin we de beoordeling wat 'een dringende noodzaak' is toetsen en waarin we ook alternatieve werkwijzen onderzoeken. Hiermee ontstaat dan een nieuwe norm en manier van voorbereiden, plannen en werken.

Het primaire doel van meer spanningsloos en gasloos werken is gericht op het reduceren van de veiligheidsrisico's. In de huidige tijd van enorme productiegroei en krapte op de arbeidsmarkt is dit extra belangrijk. Lagere veiligheidsrisico's hebben als voordeel dat er ook andere opleidingseisen gesteld kunnen worden. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld zij-instromers sneller veilig aan de slag in de netwerksector.

Meer spanningsloos en gasloos werken leidt tot een toename van geplande energieonderbrekingen waarover klanten vooraf geïnformeerd moeten worden. Deze andere aanpak reduceert de regelruimte in de operationele planning, vraagt om een hogere betrouwbaarheid van planning en andere werkvolgorde op de projecten. De deelnemende netwerkbedrijven gaan bij concrete werkzaamheden beoordelen wat de impact is als deze spanningsloos en gasloos worden uitgevoerd. Wij delen de opgedane inzichten en leerpunten met elkaar met als doel de veiligheid in de sector verder te vergroten. In deze pilots werken de Installatieverantwoordelijken (IV) van de Netwerkbedrijven, de GVR binnen NBNL en de veiligheidsafdelingen van de respectievelijke netbeheerders nauw samen. De regie wordt gevoerd door de directies HSE.

We doen dit vanuit de volle overtuiging dat we hiermee de veiligheid in de netwerksector verder vergroten.

NBNL DSO-leden: Enexis, Stedin en Liander; (HSE-Directies vanuit de Stuurgroep Arbo WenB en de GVE in afstemming met HSE-verantwoordelijken van: Rendo, Coteq en Westland Infra), namens deze Mirjam Kop, Jeroen Grond en Bas van der Kallen. GVR-leden (IV'ers), namens deze de Voorzitter Erik Rikken

Datum

18 April 2023

Onderwerp

Meer spanningsloos en meer gasloos werken; op weg naar een nieuw normaal

Bijsluiter:

Bijgaand een aantal uitgangspunten, die we verder zullen verrijken met inzichten uit de pilots en onderzoeken met meer spanningsloos en meer gasloos werken:

1. Dit visiedocument is bedoeld als leidraad om in projecten meer spannings- en gasloos te gaan werken. Het document verwoordt het streven om de veiligheidsrisico's te verkleinen en vanuit de constatering dat de beoordeling herijkt moet worden bij het kiezen om te werken onder spanning of met vrije gas uitstroom. Dit komt door een (historisch gegroeid) lage risicoperceptie op het werken onder spanning of met vrije gas uitstroom en een hoog belang aan continuïteit van de energievoorziening en voorkomen van ongemak bij klanten. Genoemde werkwijzen zijn soms gemakkelijker en sneller. Tenslotte zijn voor werkverantwoordelijken onvoldoende handvatten beschikbaar om een keuze te maken wanneer er sprake is van dringende noodzaak.
2. Het visiedocument heeft niet de intentie om binnen de BEI/VIAG, de VWI voor werken onder spanning of met vrije gas uitstroom te laten vervallen. We streven naar meer spanningsloos en meer gasloos werken door een kader, bewuste afweging en sturing op dringende noodzaak.
3. Meer spanningsloos en meer gasloos werken mag nimmer leiden tot losser beleid voor het gebruik van noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM). Deze maatregelen blijven cruciaal bij onverwachte veiligheidsincidenten.
4. Het primaire doel blijft het verkleinen van de veiligheidsrisico's bij de uitvoering van werkzaamheden. Bij het meer toepassen van spanningsloze en gasloze werkmethoden moeten de extra risico's van het spanningsloos en gasloos werken als gevolg van bijvoorbeeld schakelen of opnieuw op druk brengen nadrukkelijk meegewogen worden.
5. Eisen aan vakbekwaamheid en veiligheid zijn met elkaar verweven, maar worden ook vaak met elkaar verward. Ook bij lagere veiligheidsrisico's blijven de eisen aan de vakbekwaamheid van collega's onverminderd hoog.
6. Wij willen niet stappen in de valkuil van de incident-regel-reflex. Incidenten moeten niet automatisch leiden tot meer en strengere regels. Meer regels kunnen de onveiligheid vergroten.
7. De huidige werkmethoden zijn veilig. Ieder van deelnemende bedrijven gaat werkwijzen onderzoeken die veiligheid verder vergroten. Het kan zijn dat we hierdoor met een andere bril naar "dringende noodzaak" kijken en tot nieuwe afspraken en toepassing daarvan komen. In deze tussentijd hebben we ruimte nodig en zijn er verschillen; daarom zijn het ook pilots per bedrijf en kunnen aannemers (net als nu al het geval is) te maken krijgen met verschillen in werkwijzen.
8. De term "gasloos" is ingewikkeld en kent 2 varianten: Gasloos werken en Gasloze systemen. Gasloos werken gaat vooral over vakmanschap, het gebruik van technische hulpmiddelen en bijbehorend gedrag. Met als doel werken zonder vrije gasuitstroom. Om een systeem gasloos te maken moet je eerst de gasstroom onderbreken en het gas (doen) verwijderen uit het systeem.